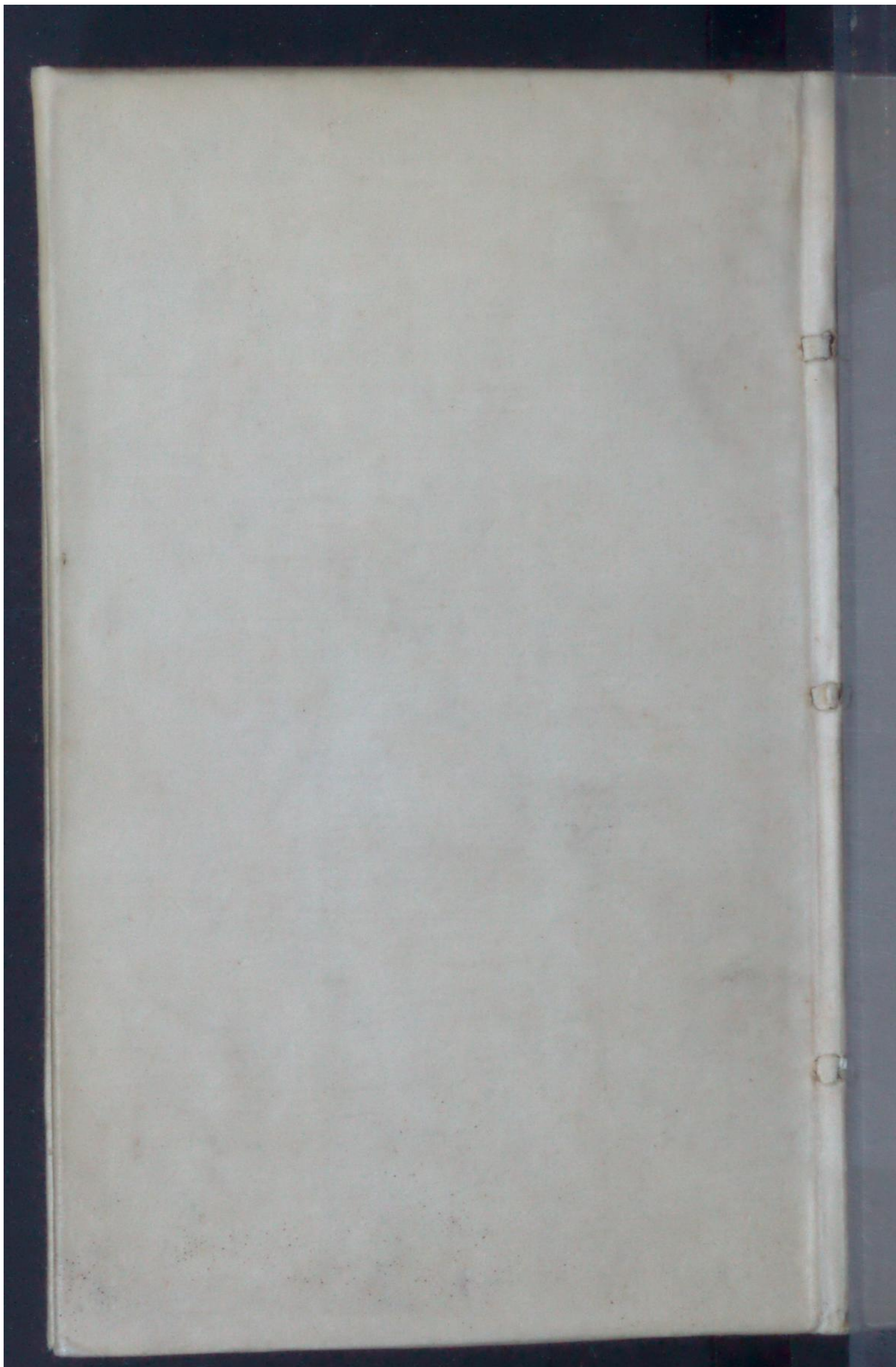

PAMFLET
550

Bibliotheca Gff. De Servais

C 10

t Boecken.

Vã de drye Pausen / met een warachtighe ende seer schoone Verclaringhe van de menichfuldighe loose practijcken / so vã d'Inquisitie / als d'Obseruantie van de Placcaten ende anderssins / by den Cardinael Granduelle met zijnen Adherenten geinuenteert: Om alsoo bouen Keyseren / Coningẽ / Landts-Heeren / Heeren / Edelen / ende alle wereltlijcke Persoonẽ met gewelde te dõminerẽ eñ hẽ te doẽ aenbiddẽ eñ als God te adorene.

✱ Ghedruckt buyten Roomen int Iaer ons Heeren M. CCCCC. LXXX.

Eminde Vrienden tis ge=
beurt dat den Keyser CAROLVS
in den Jare 1548. laestleden / op den
Ryex dach tAusborch alle die Neder=
Landen aen t'Keyserryck / zoo voor
hem / als voor zijn naecomers / eewe=
lijck verbonden ende ghealligeert heeft: Welende
ooc vrient ende vyant van de vrienden ende vyandē
van t Keyseryc. Eñ daer toe zouden die Neder=Lan=
den daer mede altyts gelden eñ contribuerē als twee
Keur=vorster Heeren (So datter in alle oncostē ende
contributien neghē Keur=vorster Heerē zijn zouden/
hoe wel nochtans datter maer zeuen Keur=vorster/
Heeren in nombre vā persoonē en zijn. Welc Verbōt
heeft den Keyser met tRijc moeten makē/ om in toe=
comende tyden vande voorschreuen Neder=Landen
niet te scheyden oft gheprivueert te wordē: Wāt zom=
mige van diē worden van t'Keyseryc te Leene ghe=
houden. Als Vrieslandt/ Gelderlandt/ Zuytphen/
Brabandt eñ Hollandt/met noch diuersche Rijcxste=
den: Als Groeninghe/ Leeuwaerdē/Campen/Zwol/
Deuenter/Venlo/Nimmeghē/Amstelredā/Wtricht
sHertoghen=bosch/ Antwerpē/ Mechelen/Dermō=
de/ Maestricht/Namē/Lemborch/ Luxenborch/Va=
lenchijn/Cameryck/eñ meer andere. Alle welcke Lā=
den eñ Steden waren van t Keyseryck gevsurpeert
eñ aen die Neder=Landen gheincorporeert. Ende den
Keyser ouerdenckende dat hy Anno 1546. eñ 1548.
daer te voren teghen tRijck zonder oorzaecke / door
verleydinghe vande Papen / gheorloocht hadde:
Heeft hem daerom bedocht/dat in toecomenden Ty=
den tRijck alle die voorseyde Landen ende Steden
wederom zoude willen hebben. Ende om die sepa=

ratie eñ diētwist t'eusteren/ heeft derhaluen t'voor-schreuē Verbondt en Aliance gemaeckt. Al waer dē Keyser oc door verleydige vā dē Papē/ zeker Ordinācie heeft opgestelt/ die ghenoemt wordt (inderim. wesende in effecte ghelijck die tirannighe Inquisitie van Spaengien. Doen hebbē oock Hertoch Maurus ende Marck-Graue Aelbrecht van Brandēborc mettē Keyser/ voor dē Lands-Graue vā Hessen geaccordeert/ zonder dat hy eenich Ghevanghen zoude zijn: Welck Contract is nochtans by Granduelle/ doen Bisschop van Atrecht/ maer naer derhant Cardinael ende als principael Raet van den Keyser verandert gheweest/ als inde plaetse van eenich/ / euwich ghezet hebbende. Waer door die voornomde. Hertoch Maurus ghenecessiteert wierdt/ ieghens den Keyser/ by maniere van Crijchs ghebruyck/ zulcx te doen veranderen om hem los/ ende t'pretens tyrannich (Interim. af te hebben/ daerom den Keyser voor hem/ van Asbroek is ghevloden. Corts daer na is wederom t Ausborch eenen Rijcxdach gheordineert gheweest: Al waer dat den Keyser/ den Edelen Hertoghe van Sassen/ ende dē Landt-Graue van Hessen/ heeft moeten los laten/ ende ooc wederroepen tpretens tyrannich (interim) by hem tAusborch op ghesteldt. Op desen Rijcxdach is oock gheordineert die Confessie van Ausborch/ vermellende datmen niemandt en soude dooden om der Religien wille: Welcke Confessie den Keyser belooft heeft inden Neder-Landen te doen onderhouden. Maer beneuens alle Troublen eñ Tweedrachticheydt/ welcke wt der Papen schoot ghesslopen ende op gheresen zijn: Soo heeft Henricus den Coninck van Vranckerijck/ ter cause van der veranderinghe van des Landts-Grauen

Con-

Contrackt by Granduelle ghedaen/ ende het tyran nich interim by den selnen gheinuenteert / teghen dē Keyser eñ zijnen Sone als Coninck van Spaengi-nen / Heere van Ytalien ende van t'Neder-Landt/ ontrendt die acht Jaren lanck gheorlooght / tot seer groote / inestimable / ende irrecuperable schade des Neder-Landts/d'welck ghebeurt is door des voor-schreuen Granduelles/met zijne bloet-zuppende/ ty-rannighe/ende onchristelijcke Adherenten / peruer-sen Raedt. Ende Papen van Spaengien / weten-de dat den Keyser d'interim wederroepen hadde/ ende die Confessie van Ausborch gheaccordeert / eñ henlieden Tyrannicheydt begonst te mercken / ende dat hy in die Neder-Landen die Placcaten teghens die van der Religie niet soo strenghelijck en dede onderhouden: Hebben daeromme alle listen ghe-socht om hem in Spaengien te crygen ende aldaer t'leuen te benemen/om dat hy met gheweldt het ty-rannich interim niet en hadde doen obserueren ende onderhouden Ende om daer toe te gheraken / heb-ben sy hem gheraden/dat hy den Coninck zijnē So-ne alle zijn Landen ouer gheuen soude/ende van den Keyserijcke renuncieren / ghelijck hy oock ghedaen heeft: Gelouende dat sy hem in Spaengien onder-houden / ende daer toe drye hondert duysendt Gul-dens iaerlijcx gheuen souden. Welcke ouer gheuin-ghe van den Landen hebben den Coninck zijnē So-ne beuolen te doene: Om dat sy wisten dat den Co-ninck simpel ende van als ignorant was / daer toe maer Spaensch conuende / ende dat sy hem als een Kindt regierende ende oock verleydende / alsoo in heurlieder Tyrannicheyt souden perseuererē. Noch hebben sy aldaer die Coninghinne van Vranckerijc-ke Vrouwe Leonora s'Keysers Suster gheere-

ghen om heur oock tleuē te benemen/om dat sy haer niet langher en souden te betaelen hebben / tghene dat sy met haer metten Coninck vā Portugaele haren eersten Man iaerlijckx beloofT hadden. Noch hebben sy aldaer ghecreghen die Coninghinne van Hungryen Vrou Marie voor s'Keysers Suster / om datter in die Neder-Landen niemandt zijn en soude die den Coninck van eenighe Abuysen / Frauden ofte sinistve Weghen souden onderrichten : Hebben heur daerom gemaect Gouuernante van tConinckrijck van Valencen / al waer sy heeft beuonden seer vele quade Tyrannighe costuymen / die sy begheerde te refoumeren/waer toe dat die Papen gheensins en wouden verstaen. dWelck sy aenmerckende/ heeft van t'Gouuernement gherenuncieert/ ende bebegheerde wederom in tNeder-Landt te keeren: dWelcke die Papen wetende / hebben heur oock tleuen benomen / om dat sy heurlieder Tyrannicheydt aldaer niet openbaren en soude. Duerende welcke Oorloghe van Vranckrijcke/hebben d'Oosterlinghē Anno 1556. laetst leden den Coninck by Requeste ghepresenteert / die Neder-Landen te spysen van heurlieder Coren/eenen termijn 50. Jaren lanc geduerende/ende souden gheuen Antwerpsche Mate voor tweelf stuyuers/welcke Mate weecht wel hōdert ponden ende in andere plaetsen waer die Mate meer ofte mind ware/na aduenānt : Waer af deerste Jaer inganck ghehadt soude hebbē Samisse/Anno 1556. voorschreuen : Welcke Requeste heeft den Coninck op aduijs van de Staten ghesonden / die tselue gheaccepteert hebben. dWelck die Coninck siende / heeft in Augusto Anno 1556. voorschreuen tot Ghendt zijnde / by Placcaete d'Oosterlinghen het selue gheaccoordeert / ende daer by gheordonneert

neert/dat alle Vremdelinghen die met Coren comẽ/ souden wesen Tol-vrij. Gevelende voorts alle Steden/Dorpen/Heerlicheden/ende alle Vassalle-Heeren hen daer toe te ghonnen plaetse/waer voor hebben d'Oosterlinghen oock goede suffisante Borghe ghestelt. Welck Placcaet is terstont daer naer in de Stadt van Ghendt wt gheroepen gheweest/ende hem daer toe een plaetse ghenaemt de Cautre bewesen. Is daer nae oock tselue Placcaet t'Antwerpẽ wtgheroepen gheweest / die hen daer toe oock die Nieustadt bewesen hebben. Daer nae heeft die voornoemde Bisschop van Vtrecht nu Cardinael Granduelle met dandere Bisschoppen/ Abten/Prelaten/ende Papen/den Coninck te kennen gheghe-uen. In dien d'Oosterlinghen haerlieder contrackt onderhouden souden/soo souden sy moeten vergaẽ/ als alle heurlieder fondatien in t'Coren wesende / te wetene / Tarwe / Rooghe/ Gheerste /ende Hauere Segghende oock / in dien d'Oosterlinghen heurlieder Coren voor tweelf stuyuers Antwerpsche Mate gheuen souden/soo en souden hen Inlandts Coren bouen die veerthien ofte vijfthien stuyuers de selue Mate maer ghelden. d'Welck niet ghenoech sijn en soude om daer mede hen Cloosters mette reparatie van dien tonderhouden. Ende midts den Coninck een Ey gheuende/om eenẽ Os van het arme Gemeynte daer voor te crijghen/zijn daeromme d'Oosterlingen achter gebleuen. d'Welc soude nochtans den Coninck seer profijtelijck gheweest hebben in d'Accijsen/ deur de frequentatie van d'innumerable Vreemdelinghen / ende dat die Cooplieden van t'Nederlandt al daer in vreese van haer persoonẽ eñ verliese van Ghelde niet en soude hebben verrẽ reysen / die anders selue thuys ghebleuen souden hebben

ben tot seer groote augmentatie ooc van d'Accysen: Als ooc seer profijtelijc voor het arme Ghemeente/so dat sy beter coop Broodts ghehadt souden hebben/ eñ alle die Lādē deur beter Neeringe. Eñ d' Oosterlingen/wetende dat hen contract gebroken was/hebben hen Schepen ghheladen metten Coorne/in Oost Landt behoudē/die hier anders voor Gamisse Anno 1556. gheweest souden hebben: Zijn daeromme die Cooplieden van t'Neder-Landt genecessiteert gheweest in den Winter in groot perijckel vā hun Persoonen/verlies van Ghelde/tot hunnen grooten cost aldaer te moeten reysen om Coorne te haelen. Ende alsoo tusschen Paesschen ende Sinxen Anno 1557. daer na en heeftmen in t'Neder-Lant als gheē Coorne om Gheldt connen noch moghen cryghen: Zijn daer om die Steden ghenecessiteert gheweest Publicatien te doene als dat elcken souden zijn Coorne ter Merct bringhen / elck op zijnen bequamen Marctdach ende ghewoonlijcke Plaetse / op die verbeurte van al hen Coorne / ende noch elck van hondert Carolus Guldens. Welcke Publicatien die Cloosters ende Papen hoorende / hebbē den Prince van Piedmondt als Gouverneur van t'Neder-Landt verclaert / dat sy als doen noch wel soo veel Coorens hadden om een Jaer lanck het Landt te spysen: Ende in dien dat sy alsulcke groote menichte souden moeten brenghen ter Marct / en souden daer teghē gheen Cooplieden commen / maer waren te vreden/ dat elck op zijnen bequamen Marctdach Coiens ghenoech bringhen soude / om het Ghemeynte te spysen. Ende om dat consendt te verweruen hebben sy den Prince van Piedmondt oock een Ey gegheuen om eenen Os van het arme Ghemeente daer voren te crygen: Want men alsdoen t'Coren

noch

nöch tochte voor ontrēt vier Guldens Antwerpſche
Mate. Ende nae dien ſy tpretens conſent haddē/
hebben zyt daer na vercocht vijf/ſes/ſeuen/acht/ende
neghen Guldens die ſeluē Mate/die d'Oosterlingē
voor tweelf ſtupuers ghegheuen ſouden hebben: Eñ
alſoo hebben ſy eenen Os van het arme Ghemeynte
wederom ghecreghen voor tEy / dat ſy den Prince
van Piedmondt ghegheuen hadden. Corts daer na
heuet Godt belieft dat die Cooplieden met tCooren
tAmſtelredamme aen quamē/dwelcke die Cloosters
ende Papen wetende/hebbē wederom aen dē Prin=
ce van Piedmondt verſocht / dat hy den thienſten
Penninc vāt Oosters Coren des alſdoen eewich ge=
duerende voor dē Coninck begheeren ſoude: Eñ in=
geualle van weygeringe/datmē by Placcate verbie=
den ſoude de Schepē niet te laten anckeren noch loſ=
ſen/op de verbeurte van Lijf eñ Goet/ hebbende de
Papen alſo lieuer ghehadt dattet Coren in de wilde
Zee verdorue/dan dattet Gemeynte wat beter coop
Broots hebben ſoude. Soeckende alſo alle ſiniſtre
eñ booſe vonden om het Oosters Coren wt dē Lāde
te bannē eñ te houdē: Om dat ſy des te meer de Ge=
meynte met hen Coren wt woeckeren ſouden. Due=
rende welcke ghierighe ghewillige dieren eñ benau=
den tydt by de Papen alſo gemaeckt / zijn aldaer vā
armoede eñ miſerie ouer die 1 0000. Menſchen ver=
gaen: Soo datmen als doen tot Bruesſele een poñ
Broodts 2. ſtupuers heeft moeten coopen/waer voor
datmen als doen 20. poñ Broodts van d'Oosterlin=
ghen ſoude ghehadt hebben. Sedert welcken tyt
af tot als noch/hebbē ſy aldaer tCoren ſeer diere ge=
houden / ſoo dat ſy daermede alle tGheldt vander
Ghemeynte / ſoo Arme als Rycke / ghecreghen heb=
ben / drinckende ſoo tBloedt ende etende tVleeſch

van het arme Ghemeynte. Welcke Papen alle het selue wetende / eñ merckende dat die Landē / Vranckerijcke / Duytslandt / Ytalien / ende t'Neder-Landt so wel by Oorloge als by dieren Tyde seer verarmt waeren: Hebben sy met haeren grooten ende inestimabelen Schadt alle sinistre Practyquen ende boose Vonden ghesocht / om bouen Keyser / Coningē / Landts-Heeren / Heeren / Edele luyden / ende wereltlijcke Persoonen te domineren / ende in gheualle van oppositie / om die oock vā den Lyue te priuerē. Om tot welcke Ouerheydt ende Domminatie te comen / hebben sy aenghemerckt datter recht tijdt was / als die voorghenoemde Bisschop van Utrecht seer wel inde gratie vanden Coninck / ende van den Papen / soo wel in Ytalien als in Spaengien / was / als oock in de gratie van de Hertoghinne van Parme Gouuernante van t'Neder-Landt / die hy als eē Kindt regeerde (want sy hem haeren Vader noemde / ende oock niet en dede dan met zijnen Raedt) eñ dat hy oock de Secreten van alle die Landen wiste / hebben hem daerom Cardinael doen maecken / om hem naermaels Paus te Crooneren / ende alsoo te vercryghen wat sy begheerden. Waer toe sy oock gheinuenteert hebben datmen noch twee Pausen maecken soude / te weten / den Paus van Roomen soude wesen Godt den Vader / den Cardinael van Lothringhen soude zijn Paus van Vranckerijcke / ende ghenoemt werden Godt den Sone / ende die Cardinael Granduelle soude zijn Paus van t'Neder-Landt / ende ghenoemt werden God den Heylighen Gheest. Welcke twee nieu Pausen souden weten / wat sy iaerlijckx Godt den Vader wt reycken souden: Dies moesten sy Ghiefters zijn van alle de Beneficyen elck een in zijn Quartier gheleghen.

Ende

Ende om des noch te beter bouen die Landts-Hee-
ren/ Edel Lieden/ eñ die Weerlicheyt te moghen do-
mineren / ende die als Kinderen bedwinghen ende
regeren/ hebben zy daer toe gheinuenteert veel nieu-
we Bisschoppen te maken. Ende alzoo den Coninck
in t'Nederlandt twaelf persoonen ghelaten hadde/
om die Landen in Ouerheyt te regeren / te wesene
zeuen Weerlijcke / ende vijf Gheestelijcke/ waer af
dat die voornoemde Bisschop van Utrecht nu Car-
dinael Granduelle douerste ende den Rabbi. van
hun vyuen was. Ende die Hertoghinne van Parme
soude wesen die derthienste . Welck vijf Gheeste-
lijcke hebben aen haerlieder zyde ghecreghen een van
die zeuen Weerlijcke Heeren ghenoempt den Heere
van Berlamont/ ende hebben zijn kinderen veel Be-
neficyen ghegheuen . Ende alzoo die voornoemde
Berlamont van cleender afcoemste was/ hoe wel
dat hy tot dier auctoriteyt ghecomen is: Want doen
de Vrouwen van Chieure leefde was hy haer Ca-
merlinck / Zegghende oock doen ter tijt tot diuer-
sche reysen openbaerlijck/ dat hy hem zeer gheluckich
houden zoude indien hy eens twee honderdt Phi-
lips Guldens erffelijck hebben mochte/ ende alzo van
cleender afcoemste /daer toe zeer ghierich eñ houeer-
dich zijnde/ is hy vanden Papen haest verleydt ende
ghecorrumpeert ghe weest. Eñ die vijf Gheestelijcke/
metten voornoemdẽ Berlamont wesẽde den zesten/
hebben die nieuwe Bisschoppen gheinuenteert/ waer
toe dat haer oock die Hertoghinne van Parme als
Gouuernante / om haeren beminden Vader den
Cardinael te belieuen ende tot die Ouerheyde te
helpen/ tselue gheerne oock gheconfirmeert heeft/
wezende alzoo onder hen zeuen die meeste helft ende
nombre vande derthiene. Ende na dat de nieuwe
 Bisschop-

Bisschoppen alsoo gheinuenteert ende gemaect wa-
ren/hebben die Papen wt Spaengiē veel Jongers
wt Spaengien ghesonden tot Louen om Latijn eñ
die Spraken te leeren / om die aldaer oock Bisschop-
pen metter tijdt te maecken. Daer nae hebben sy
sommighe van de nieuwe Bisschoppē willen in ley-
den in heurlieder ghedenomineerde plaetsen / als
t'Hantwerpen en s'Hertoghenbossche: Waer iegens
dat die Staten ende andere Heeren / als daer inne
niet gheconsenteert hebbende / ende door die begeer-
te vande Cloosters soo vā Sinte Bernaerts by Ant-
werpen als Tongherloo/gheopposeert hebben/ende
dat sy daer van den Coninck aduerteren soudē. Heb
ben daeromme die van Antwerpen met de Staten
van Brabandt haerlieder redenen by twee Ambas-
saten schriftelijcken den Coninck in Spaengien doē
presenteren / hem biddende seer ootmoedelijck oock
die wel te willen verstaen om teuiteren de bederffe-
nisse vande Landen / welcke schriftelijcke redenen
hebben die Papen van Spaengien ghecreghen eer
den Coninck die open ghedaen hadde : Ende daer
by ghesien die secreten van Brabandt die daer nae
alsulcke antwoorde ghedicht hebben alst hen belief-
de ende die by den Coninck doen ouersenden / in-
houdende/dat / niet ieghenstaende henrescripcie/ de
Bisschoppen souden ontfanghen. Heeft hem oock
die voornoemde Cardinael Granduelle als Eerts-
bisschop tot Mechelen doen in leyden in absentie
ende ieghens den danck oock vande Heeren ende
Staten van den Lande / ende sommighe andere
Bisschoppen zijn oock ontfanghen ende sommighe
gheweyghert gheweest. Welcke oppositien sy aen-
merckende / hebben die drye Pausen met haer
Adherenten alle listen ghesochdt om haerlieder Ty-
rannich

Tyrannich voornemen te volbringhen/ hebben daer omme duerende tConcilie van Trenten bevonden noch ontrent de tseventich duysendt Cloosters / dat elck soude twee wt senden ende onderhouden om haerlieder opposanten ende onwillighe daer toe te bedwinghen / welck Tyrannich voornemen hebben die Heeren van Ausborch door groote vernuftichept ghewaer ghewordden. Daer nae heeft die Cardinael Granduelle / Hertoch Erich van Bruynswijck / bewillicht om met ghewelt in Brabandt te comen/ om hem ende die nieu Bisschoppen in te settene/ welckē hoop en heeft den Edelen Vorst van Cleue deur zijn Landt niet willen laten passeren. Ten ware dat hy hem verclaerde wien hy diende ende waer henen dat hy woude / teghens wiens / ende waerom: dwelc hy niet doen en woude / maer seyde in dien dat zijn Hemde dat wiste hy soudet scheuren / ende alsoo schaemde hy hem zijn Meesters te noemen. Ende ontrendt Maestricht was ooc die Prince van Oraēgien / die Grauen van Egmont / ende meer andere Heeren met eenen gheweldighen hoop / om Brabant teghens hem te beschermen/ allen dwelck Hertoch Erichs volck hoorende hebben hem eenen grooten hoop verlaten. Welcken Cardinael Granduelle heeft daer nae alle practijcken ghesocht/ om zijnen Broeder Bisschop van Luyck te maken / om alsoo daer door Brabandt ende alle andere Landen te bedwinghen. Noch heeft hy Hertoch Erich tot Leyen in Hollandt een groot huys doen coopen / om al daer secretelijcken een grooten hoop volcks te vergaderen van ontrent Harderwijck af tschepe teghens den eersten Paesdach snachts lestleden twee Jaren / om hem met den voorschreuen nieuwe Bisschoppen met gheweldt in te setten. Ende

alzoo dat moordadich voornemen sommighe Papen kennelyck was / hebbende zoo menighe Papen dickwils ghesept ende verclaert: Wee v Hollandt: Wee v Hollandt/ eer den tweeden dach van Paesschen ghepasseert sal zijn. Ende eenen redelycken tijt voor dien Paesschen heeft de Cardinael Grandvelle wten Nederlanden moeten vertrecken ende is afghelede Sanct ghewordden. Noch heeft hy de voornoemde Hertooch Erich t'Landt ende tgheweldich huys van Gaesbeke doen coopen / om aldaer zyn vergaderinghe by Brussele te maeken om hem met ghewelt in te setten. Noch heeft hy daer na die voornoemde Hertoch Erich op t'Hof van sGrauen-Haghe in Hollandt doen legghen / om aldaer eenen gheweldighen hoop tSchepe tScheuelinghe aen te doen comen / om van daer tselue oock met gheweldt te volbrenghen/ welck Dorp van Scheuelinghe en lept maer ontrent een half huere gaens van den Haghe/ welc oock is een open plaetse Dorps ghewijs/ daer men altyts wt ende in mach/ ende alzoo zoude hy aldaer onversiens op eenen corten tijt zijnen hoop hebben doen comen/ diemen van daer ontrent Vastelauont lestleden heeft doen vertrecken. Noch heeft hy de voornoemde Hertoch Erich beuel ghegheuen om teghens Paesschen lestleden met vier duysen Peerden Antwerpen in te nemen. Noch hebben zijn Adherenten ontrent Paesschen lestleden deur Sinte Michiels Clooster ghemeent by nachte Antwerpen in te nememen. Noch hebben zy in die eerste van Julio lestleden/ ghemeent met den Graue vā Meghen Antwerpen in te nemen. Van allen dwelcke werden die Heeren door Gods belieuen van haerlieder Tyrannich voornemen gheaduerteert/ zo datse haerlieder Tyrannichept niet en hebben connen

volbrin-

volbringhen / Godt hebbe Lof. Ende den xiiij. July laest leden heeft den Grave van Meghen wt s'Hertoghenbosch moeten vertrecken / die aldaer oock teghens hem wachte hielden. Het welcke den Cardinael met zijn Adherenten aenmerckende/ ende door zijn aerchlistighe schalckernye rieckende dat Brabandt ieghens hem die nieuwe Bisschoppen ende d'Inquisitie opposeerde/ heeft die Gouvernante de voorschreven tyrannighe Inquisitie in Hollandt doen publiceren/om den Cardinael haren Vader aldaer in Overheyt te zetten / ende om te bezien wie hem daer ieghens soude stellen: Waer van dat hem Hertoghe Erich oock beroemt heeft Executeur ten zyne. Ende alzoo den Keyser zynen Zone den Coninck alle zyne Landen overgheghenen ende van den Keyserijcke gherenuncieert hadde: Heeft den Coninck by den Edelen Prince van Oraengien de Keyserlijcke Croone wederom ghesonden. Ende nae dien dat Don Fernande Coninck van Hongryen tot Keyser ghecoren was /heeft den Coninck die voornoemde Prince van Oraengien / als Ambassaet van t'Neder-Landt / aen den Keyser Don Fernande ghezonden / om te vernieuwen ende te confirmeren t'voorschreven Verbondt/ by den Keyser Anno 1548. t'Ausborch van t'voorschreven Neder-Landt ghemaect. Is daer naer den Prince/ duerende d'Oorloghe van Vranckrijcke/ als Ambassaet van t'voorschreven Neder-Landt/ tot diverschen reysen aen t'Keyserijck ghezonden gheweest: Die t'Keyserijck oock vandezelve alliance ende Verbont zeer voorsichtelijcken breeder verclaert heeft Zoo dat hy Pays ende Vrede tusschen die twee Coninghen maecte. Ende naer dien dat den Coninck Henricus van Vranckrijcke overleden was / is ghesuccedeert

zynen

zijnen oudtſten Sone Franciſcus die tweede / een
Geminder van der Religien/heeft daerom die Car=
dinael van Lothringhen metten Hertoghe vā Guy=
ſe ende heurlieder Adherenten alle liſten geſocht om
dien ſeluen Franciſcus te vergheuen / welcke ver=
gheffeniſſe is verandert in Lazarye. Noch was dē
Hertoghe van Vendhomme ende den Prince van
Conde zijnen Broeder oock Geminders vā der Re=
ligie: Hebben daeromme die Papen alle liſten ghe=
ſocht om den voornoemden Hertoghe te verleyden/
als ghetrout hebbende die Dochtere van Nauarre/
die doch van rechts weghen Coninck behoorde te
zijne / hem belouende als dat hy / indien hy de Re=
ligie verlaten wilde / Coninck van Nauarre ſoude
werden / ofte ten minſten die iaerlijcxſche Vruchten
hebben. Ende nae dien datſe hem alſoo verleydt
hadden / heeft hy voldoeninghe van hen Geloefte
begheert / die daer op ſeyden: Dat hy tſelue maer
door diſſimulatie ende niet metter herten ghedaen
en hadde / want den Prince van Conde zijnē Broe=
der noch perſeuereerde. Hebben die Papē aldaer
oock gheuanghen ghehadt den Edelen Prince van
Conde om hem te dooden : Ende om ſulcx te vol=
brenghen/hadden ſy den Coninck verleydt / dat hy
met den Hertoghe van Vendhomme wt Bordeaux
trecken ſoude / op datter gheenen Oploop wt ryſen
en mochte. Sy lieder nu tot het Feydt bereedt we=
ſende/is den Coninck een flaute ofte banghicheydt
ouer ghecomen / ſoo dat hy aldaer corts ouerleden
is. Ende die Cardinael van Lothringhen met
zijn Adherenten het ouerlyden van den Coninck
ſiende / en hebben ſy den Edelen Prince van Con=
de niet derren dooden / maer hebben hem los ghe=
laeten. Daer nae is ghesuccedeert den tweeden
Zone

Zone vanden Coninck Heyndrick/ ghenoemt Carolus noh regnerende. Daer naer hebben zy den Hertoghe van Vendhomme beuel ende volck ghegheuen met den Hertoghe van Guyse/om teghens den Prince van Conde / van de Stadt Rouwanen ende andere te oorloghen/ ende die wederom onder haerlieder subiectie te brenghen : Welcken Vendhomme is voor Rowanen gheschoten gheweest/ eñ corts daer na ouerleden. Duerende welcken twist/ heeft de Cardinael Granduelle die Heerē ende Edele lieden vant tNederlandt willen bedwinghen om die Cardinael van Lotringhen ende die Papen van Vranckrijcke teghens den Prince van Conde te helpen ende bystandt te doene. Segghende ende verclarende oock dat die Gheestelyckheyt alle die Wereldt door een lichaem waren/ hebbeñ daer toe van den Coninc diuersche brieuen vercregen waer van dat die Heeren hen excuseerden/als ter contrarien/hen tyrannighe intentie ende meyninghe wel wetende/ want die meyninghe van den Cardinael van Lotringhen was eñ is om hē seluen Paus van Vranckryck te maken. Insghelijcx woude hy den Hertoghe van Guyse Coninck van Vranckrijcke ghemaeckt hebben/consenteerde daerom de Hertoghe van Guyse en zijn volck (die hatich oft nydich waren)te vermoorden eñ de Kijcke te dooden/ ond tdecxsel dat zy segghen souden/ datse Hugonoisen waren/want meestēdeel van zynē volcke en woude hy gheen besoldinghe gheuen/ hoe wel nochtās dat hy vande Pausen eñ vande Papē zeer wel betaelt werde/ hopende alzoo metter tijt die Heeren mz dē Edele lieden eñ de Ghemeente van Vranckrijcke te destrueeren/ende die besoldinghen te kaeken/om hem alzoo daer naer met gheldt ende met gheweldt

C Coninck

Coninck te maken/maer Godt heeft hem tleuē ghecort Tot confirmatie oock vā dien hadde de voornoemde Hertoghe van Guyse voor een ghemeen spreeckwoort dat hy alleē niet en was Hertoge vāde Lande/maer van Ghelde was hy alsoo ryck oec als eenen Coninck. Binnen welcken middelen tijde heeft die Prince van Oraengiē Hertoch Maurus van Saxen Dochter ghetrout/in tNederlandt met veel ende diuersche Heeren/ Vriendē eñ Maghen tot Bruessele ghecomen is / so heeft de Hertoghinne van Parme als Gouuernante den Prince geuraecht / wanneer dat die Princesse heur besoecken soude/den welcken zeyde / aist haer beliefde. Soo heeft de Gouuernante eenen sekeren tyt ghenoemt/waer af dat sy die Princesse gheaduerteert heeft die heur daer toe ooc bereet heeft/dwelck veel Heerē eñ Edele lieden hoorende/eñ om die Saluatatie van beyde zijden te siene/zijnder seer vele met der Princesse ghegaen/ende onder andere/oock ses oft seuen Heeren vā der Oordene. dWelc die Cardinael Granduelle wetende/is by de Gouuernante eerst ghecomen om zijn personagie te spelen eñ die Princesse met de Heeren by de Gouuernante comende heeft die Cardinael Granduelle openbaerlijck tegens die Gouuernante ghesept: Me Vrouwe ghy moet een wreedt aensicht dese Lutheriaenster thoonen / want haren Vader die heeft deerste Lutherianen plaetse ghegunt/welcke woorden die Gouuernante hoorende/en soude heuren beminde Vader niet gheerne vertorent hebbē/noch ooc niet gheerne in den haet ende nijt van die Heeren gheweest hebbē heeft sy die Princesse daerom aengesiē sonder spreken/dwelck de Princesse siende / is wederom gekeert oock sonder sprekē/ende hebben den

Prince

Prince van als gheaduerteert. Daer nae heeft de Cardinael Granduelle andere brieuen van dẽ Coninck ghecreghen/inhoudende op alle ghehoorsaẽheyt ende cesserende alle excusatien dat die Nederlandtsche Heeren/die nieuwe Bisschoppẽ ontfanghen souden/ende die Papen van Vranckerijc ooc by stant doen souden/ende alsoo hy altoos copie vã de brieuen hadde / soo wist hy dinhouden van diẽ/ ende siende dat die brieuen absolutelijcken beuelẽde waren/ende dat sy tselue niet en souden derren laten/die hen daer van wederom excuseerde/ dwelc hy hoorende werde rasende/segghende teghens die Heeren als hen Meester nae zyn herte wesende/ dat hy woude hebbẽ/dat sy souden die nieuwe Bisschoppen ontfanghen ende de Papen van Vranckerijcken by standt doen/ ende dat sy bouen dien de Roomsche Kercke wederom reyntegreren ende in heuren ouden staet stellen soude ghelijc sy geweest ware/al soude hyer hondert duysent op een huere doen verbranden / ende dat hy aen dOuerste eerst beghinnen soude/te weten/aen de voornoẽde Princesse van Oraengien / welck houeerdige ende Tyrannighe woorden die Heeren hoorende / heeft hẽ die Prince van Oraengien gheandtwoort/ veel eer dan dat gheschieden soude mẽ soude hem dat verleeren. Gheuende hem daer toe seker portanten/ die hy sal draghen alle zijn daghen. Bouen dien heeft die Cardinael Granduelle in die Nederlandẽ willen hebben ende insetten die Tyrannighe Inquisitie van Spaengien / om die Heeren alsoo om den hals te bringhen eñ in seruituyt te houden. Na dẽ welcken is een Rijcxdach Anno. M. D. lxiij. lestleden tot Franckfoort gheordineert gheweest/ daer tegẽs dat hẽ die Prince van Oraengiẽ ghereet

maeckte/dwelck die Cardinael wetende heeft door haet en nijt die commissie van den Prince als Ambassaet van tNederlant aen tRijck doen wederroepen / ende den Prince daer van doen aduerteren/ ende dat hy daer omme op den Rijckxdach niet te doene en hadde/waer/van die Prince hem seer bedanckte/als hem van de swaricheyt ontslegē hebbende. Seggende oock dat hy aldaer niet en reysde als Ambassaet van den Conick / maer als een Rijcx-Heere/te weten/als Graue vā Nassauwē eñ Catsenellenboge. Tegens welckē Rijcxdach maecte hem ooc gheret/den Graue vā Egmont/ dwelc die Cardinael Granduelle oock wetende heeft hem ontboden dat hy op den Rijcxdach niet te doene en hadde ende zyn Gheldt wel mochte sparen: Waer op die Graue antwoorde dat hy hadde honderdt duysent Croonen/om de Vrienden van zijn Huysvrouwe te besoecken/ende dat hy op den Rijcxdach tot zijnen spyte treckē soude/welcke Huysvrouwe is een Dochter van den Hertoghe van Beyeren / soeckende die Cardinael also alle listen om te beletten dat die Heeren op den Rijcxdach niet treckē en souden/ten eynde dat sy aldaer zijn Tyrannich eñ Moordadich voornemen niet openbaren en soudē om daer teghens een Alliancie eñ Verbont te maken ende hem daer af frusteren. Noch heeft den Heere van Breederoede hem oock bereedt / om op den Rijcxdach met de Heeren te reysen/als oock dē Graue van Hoorne/van Hoochstraten/ Graue vā den Berch/Graue van Culenborch/ende meer ander Heerē. Op welcken Rijcxdach hebbē die Heerē hen als hemlied Huysvrouwen/ Vrienden ende Magē/eñ oock tRijck te kennen ghegeuen/dat die Papen noch twee Pausen geordineert haddē / den

Keyser

Keyser Caerle/de Coninghinne van Hongherien zyn Suster / Coninck Franciscus die tweede van Vranckerijc hem leuen ghecort hadden / dē Prince van Conde geuanghen haddē om te doodē/eñ daer na seer Tyrannichlijc so teghens hem als tegens de Gemeente gheoorlocht hadden/eñ dat sy hem bouē dien beroemden de Roomsche Kercke wederom te reintegreren ghelijck sy gheweest was / al souden zyer hondert duysent op een huere doen verbrandē ende datsy aen d'Ouerste oock eerst beghinnē souden/te wetene vande Princesse van Oraengiē des voornoemde Hertoch Maurus Dochter. Ende bouen dien souden sy d'Inquisitie insetten / ende doen onderhouden in alle die Landen die eertijts onder de Roomsche Kercke gheweest waren. Allē twelcke tvoorschreuen Rijck hoorende / als eertijts onder de Roomsche Kercke gheweest hebbende/eñ dat alle die Nederlanden aen tRijck verbondē waren ende sommighe van dien te Leene ghehouden waren / ende veel Steden aen tRijck toebehoorende/hebben belooft daer van tvoorschreuen Nederlandt te beschermen. Op welcke Rijcxdach warē oock d'Ambassaten van tweelf Coninckrijcken/te wetene/van Hongrien/Bemen/Polen/Sweeden/Godlandt / Wandelandt / Noorweghen / Denemercken / Vranckerijck / van weghen de Prince van Conde/met zijn ghealliieerde/ Ynghelandt/ Yrlandt/ende Schotlandt. Alle welcke Coninckrijcken zijn oock eertijts onder die Roomsche Kercke geweest/ende vande reintegratie vāde Roomsche Kercke hoorende die sy verlaten hadden / om hen hoocheyt ende Tyrannicheyt/hebben die oock met tRijck belooft tvoorschreuen Nederlanet te bescher men. Noch zijn die principale Heeren van Ita-

 lien

Italien met tNederlandt oock verbondẽ/ want die
Papen willen al daer de Tyrannighe Inquisitie
oock insetten/als oock noch de principale xiiij. groo-
te Heeren van Spaengien om die Tyrannige In-
quisitie al daer af te hebbene. Op welcken Rijcx-
dach heeft oock noch den Edelẽ Hertoge van Gey-
eren van tRijck hulpe ende bystant begheert om
t'Hertochdom van Brabant weder te hebbene/ als
hem tselue van rechts weghen oock toebehoorende/
van nae dOuerlyden van Vrou Jacoba die van
Geyeren was/ghelijck die Cronijcke van Brabãt/
Hollandt/ende Zeelandt/daer af breeder verclaert.
Insghelijckx is oock by tRijck beuondẽ dat D. V.
Heeere van Breederoede van rechts weghen Erf-
heere ouer Hollandt/Zeelandt/ende Vriellant zijn
soude : Ghelijck de Cronijcke van Hollant daer
af breeder verclaert / is daer omme van die Rijckx
Heeren gheordineert den Edele vermogende Hee-
re alle hulpe ende assistentie te doen. Welcke voor-
noemde Hertoghe van Geyeren/ende den Herto-
ghe van Cleue zijn nae Vrienden ende Maghen
van den voornoemden Heere vã Breederoede met
hem verbonden/ende des voornoemden Heere van
Breederoede Vrou Moeder was / van die de la
Marche wt Vranckerijck. Wesende oock na Vriẽ
den ende Maghen van den Hertoghe van Vend-
homme/Coninck van Nauarre / Prince van Con-
de/den Admirael van Vranckerijcke ende vã meer
andere machtighe Heeren die met hem ooc verbõ-
den ende geallijgeert zijn/want dẽ Prince vã Con-
de was tot Bruessele in persoone doen die Heeren
die Requeste ouergauen/hier na breeder verhaelt.
Ende die voornoemden Heere van Breederodens
Huysvrou is eẽ Dochter vã dẽ Graue vã Nieuwe-
naert

naert wt Duytslandt / wesende oock na Maech-
schap van den voornoemde Hertoghe van Cleue/
eñ vande Graue van Nassouwen/ Muers/ Schou-
wenberch/ t Seyn/ Genthem/ Berch/ Renneburch/
ende Cuelenborch/ ende van meer andere hẽ gheal-
lieerde. Van welcken Rijcxdach hebben die Pausen
eñ Papen den groten Turck gheaduerteert dz hem
belieuen soude aldaer eenen Ambassaet te senden.
Ten eynde dat t Nederlandt noch die Heeren van
t Nederlandt door vreese van des Turcx Ambassaet
van hen Tyrannich voornemen gheen verclaringe
en zoude hebben derren doen/ noch dattet Rijck met
die Nederlanders teghens hem geen verbont noch
Alliance en zouden derren maken. Welck verclaren
verbont ende Alliance hebben zy soo secretelijc ge-
maect dat des Turcx Ambassaet niet ghemerckt en
heeft/ hebben ooc met de Bisschoppen als deen opẽ-
baerlijck zeer vriendelijck ghehandelt / op welcken
Rijcxdach oock gheordineert is geweest/ datmen vã
doen voortaen niemant onder de subiectie vã t Rijc
eenighe vergaderinghen en zoude moghen maken/
noch secretelicken eenighe bestellinghe moghen ge-
uen op den Rijcxban. Ten waer dat zy daer van
t Rijck eerst aduerteerdẽ/ waer omme / waer vã/ eñ
teghens wien hebben die Papen van Spaengien
oock den Graue van Egmont in Spaengien doen
comen/ om tleuen oock te benemen/ dwelck de veer-
thien groote Heeren van Spaengiẽ wetende/ heb-
ben hem daer van gheaduerteert / ende in haerlie-
der bewaren genomen/ om dat sy hen Tyrannichz
niet volbringhen en souden / hebben daer omme
wt haet ende nijdt die Tyrannighe Inquisitie hem
seluer doen ouerbringhen / tot verachtinghe ende
versmadinghe van hem / als hem maer voor hen
Knecht

Knecht ende Diender houdende. Ende alzoo Bra-
bant teghens die nieu Bisschoppen ende d'Inqui-
sitie opposeerde/ heeft die Gouuernante ten belieue
van heuren beminden Vader die Cardinael / de
voorschreuen Inquisitie in Hollandt onlancx ghe-
leden doen publiceren om tobserueren / hebbende
daer toe oock Inquisiteurs executeure Dienders
ende andere Tyrannen gheordineert / om alzoo al
daer Tyrannighe Inquisitie in possessie ende ghe-
bruyck te brenghen / ende oock om taensiene oft al-
daer yemant zoude zijn die hem daer teghens zoude
derren opposeren/ als die van Hollandt gheen Pri-
uilegie hebbende ghelijck die van Brabant. Achter-
volghẽde welcke voorschreuen Tyrannighe Inqui-
sitie zijn buyten ende binnẽ Brussele diuersche huy-
sen gheordineert/ om aldaer met Tyrannighe tor-
menten die zy souden moghen bedencken die Prin
ce ende Princesse van Oraengien/ die Heere van
Breederoede/ de Graue van Cuelenborch/ Hooch-
straten/ Hoorne/ ende meer andere te dooden/ ghe-
lijck die Papen in Spaengien noch onlancx dẽ Zo-
ne van den Focker van Ausborch wesen een Jon-
ghelinck van xiiij. oft xv. Jaren/ eñ Pagye vanden
Coninc in presentie oocvan dẽ Coninc zeer Tyran-
nichlijckẽ geexecuteert hebben. Heeft oock die Car-
dinael met zijn Adherenten/ duerẽde dat hy in tNe-
derlandt was/ zeer subtylijcken inde Landt-raden
die Tyrannighe Inquisitie versocht ende doẽ ver-
soecken/ als by Groet Knijf genoemt Bisschop vã
Groeninghen/ den Blindẽ ezel ghenaemt Bisschop
van Ruremunde/ Droncken Claesie Bisschop van
Haerlem/ Sonnius ghenaemt Bisschop van s'Her-
teghenbossche/ ende meer andere van de nieu Bis-
schoppen/ te wetene inde raden van Vrieslandt/
Ghelder-

Ghelderlandt/ Hollandt/ Brabandt/ Vlaenderen/ Mechelen/ende zoo voorts die Nederlanden deur. Ende die Cardinael heeft zeluer by requeste in den Secreten Raet die ooc versocht/waer op een Raetsheere verclaert heeft/ dat den Raet gheen macht en hadde om d'Inquisitie te consenteren. Aenghemerckt dattet een nieu Placcaet oft een nieu Ordina tie was in in die Nederlanden noyt gheobserueert/ als den Coninck hen alleenlijck auctoriteyt ghegheuen hadde/ om elck een Recht ende Justitie te doene ende alle oude Placcaten te vernieuwen na die oude Costuymen en ghewoente: Maer en hadde hen gheen auctoriteyt/macht/last/noch Commissie ghegheuen om eenige nieuwicheden in te stellē/ wesende die daer omme de redenen van NIHIL. Welcke weygheringhe die Cardinael hoorende werde rasende/ heeft daer omme aen die Papen vā Spaengien twee Raetsheeren voor Ketters gheaccuseert die hy presumerde hem die antwoorde gedaen te hebben/ want dander hem gunstich waren/ die voorts den Coninck daer van geaduerteert hebben/ eñ hen doen schrijuen dat men die twee Raetsheeren apprehenderen executeren ende hun goet confisqueren zoude / als sekerlijck onderricht zijnde datse Ketters waren / dwelc dien Raetsheeren wetende hebben hen aen den Prince van Oraengien eñ Graue van Egmont ter purge ghepresenteert. Daer na heeft die Cardinael die Brieuē ghepresenteert eñ versocht dat men den Procureur Generael Cōmissie geuē soude om tselue te volbrēgen. Waer op hē die Heeren vraechdē wat die Raetsheerē misdaē hadden die hen ter purge presenteerdē/waer op die Cardinael zeyde dz hy hē daer van geen verclaringe doē en zoude/ maer hadde dē Coninc daer vā

verclaringhe ghedaen/ en wonde daer omme die Heeren/ die Procureur Generael gheen Commissie ghegheuen hebben. Zoo hebben die Prince/Egmont/ende meer andere Heeren den Coninck ouer gheschreuen de menichfuldighe frauden / eñ abuysen by den Cardinael / zoo den Keyser als den Coninck ghedaen: Ende dat hy hem alsulcken grooten gheloone alleene niet en behoorde te gheuen / maer in dien den Coninck beliefde alzoo te doene/ zoo begheerden die Heeren van haren Eedt ende Ouerheyt ontsleghen te zyne/ende dat den Coninck quame die Landen selue regieren/ want zy en wouden geen Tyrannen zijn/ om yemant te dooden zonder te wetene de redenē waer omme. Waer op heeft dē Coninck wederom ghescreuen dat hy reuoceerde zijn voorgaende Brieuen van dapprehentie/ executie/eñ confiscatie vande persoonen ende goeden vā de twee Raetsheeren/remitterende eñ stellende wederom de selue tot heurlieder goeden name/ Fame/ ende State /ghelijck zy voor date van dien waren. Beueiende voorts de Hertoghinne van Parme als Gouuernante na die brieuen ghesien hebbende die Cardinael binnen eenē sekeren tijt te doen vertrecken wt die Nederlandē. t Welck die Cardinael hooreñ/werde rasende eñ is tsauonts by dē Cancelier van Brabant ten Auontmaele gegaen mz zommighe van zijn Adherentē om zynen noot te clagen eñ al daer ouer Tafele zijñ/ heeft tot diuersche reysen openbaerlijck ghesept eñ verclaert/daer zijn veel Sotten in een Capproen die my dit gedaen hebbē/ maer ick sals ghedachtich wesen. Om dat hy Lucifers val ghecreghen hadde. Versmadende ende verachtende alzoo die Edele eñ moghende Heeren/ om dat zy hem bouen Godt niet en wouden aenbid-

den

dē ende eeren/ende zijn gheboden onderhouden op
de verbeurte vā lijf ende Goet / te wetene van de
Tyrannighe Inquisitie met den Placcaten/eñ ver
achtende/ende verlaten God eñ zijn geboden. Ende
om dat die Heeren hem daer van begheerden con=
derrichtē/so noemt hy die veel Sottē in eenē Cap=
proen te wesen. Zonder te bedenckē dat zijn Groot
Vader een Smit was. Daer naer hebbē die Pau=
sen den Turck Anno M. D lxv. lestleden voor
Malta/ende in Hongrien doen comen/ende als nu
wederom in Hongrien/om die Weerlijcke Heeren
ende die Weerlijcke Persoonen allso te tribulerē/eñ
persequeren/hopende alsoo heurlieder Tyrannich
voornemen beter te volbringhen. Bouen diē heeft
de Cardinael Granduelle hē noch beroemt / dat hy
die Nederlantsche Heeren/ende die Edele liedē so
arm maken soude/dat sy die lyne kele draghen/ wt
houten schotelen eten/ende yseren ketenen draghē
souden. Allen dwelck soude hy oock volbringhē/
achtervolghende d'Inquisitie / want volghende de
selue/en soude daer niemant vry wesen Edel/ noch
Onedel / Coopman / Poorter / Borgher/Rentier/
Leechganghер/Ambachtsman/noch Landtmā/die
eenighe rijcdommen hadden. Ende dat deur ghie=
richeydt /haet ende nijdt/want den Verrader sou=
de den derden penninck hebben van de goeden die
hy verraden soude/ende dander twee derdendeelen
souden sy ende den Coninck hebben/ende om allsoo
Ghelt eñ Goet te crijghen/soude daer deur menich
Verrader gemaect werden / ende menich onnoosel
bloet ghestort worden. Welcke Tyrannicheyt heb=
ben sy van den Turck hunnen Vriendt gheleert
want den Turck onderhout voor eē costuyme/ wā=
neer dat hy eenich Landt oft Stadt inneemt / soo

 doet

doet hy als dan alle die Heeren eñ Edelieden doo-
den/om dat die gheen vergaderinghe teghens hem
maken en souden om die Landen oft Steden we-
derom te crygheñ. Ende alsoo die Papen de Ghe-
meente onder hen subiectie hebbẽ / achteruolgende
de Placcaten/so souden sy nu ooc gheerne die Hee-
ren Edele lieden eñ die eenige Rijckdommen had-
den doodẽ/so achteruolgẽde de voorschreuẽ Plac-
caten als Tyrannighe Inquisitie/om hen goet ooc
te hebben ende alsoo souden sy dan alleen domine-
ren ghelijck den grooten Turc doet/want in Turc-
kyen gheen Heeren en zijn van afcomste/dan hy
maeckt van eenen Gedelaer eenen Heere / eñ we-
derom van den seluen Heere een Gedelaer alst hẽ
belieft oft hy doet hem dooden. Want tvoornemẽ
intentie ende meeninge vã den Cardinael Grand-
uelle met zijn Adherenten is/nae dien dat hy die
Heeren Edel lieden ende die eenighe Rijckdommẽ
hadden ghedoot soude hebben / soo souden sy daer
af wel drye of vier duysent tonnen Gouts verga-
deren/bouen den grooten schat die sy hadden/ende
door den dieren tijt ghecreghen hebben/waer mede
souden sy als dan den Cardinael van Lotringhen
Paus van Vranckerijck maken ende doen daer al
oock van ghelijcken/ ende dan voort Ynghelandt/
Schotlandt/eñ Yrlandt. Als daer na t Keyserijck/
ende soo voorts Hongriẽ/Bemen/Polen/ Godlãt/
Wandelant/Norwegen/Sweeden/eñ Denemerc-
ken. Als alle die selue Landen eertijts onder die
Roomsche Kercke gheweest hebben/ende daer nae
souden sy Italien/Napels/Sicilie ende Spaengi-
en/van ghelijcken doen om alleene alsoo te dommi-
neren. Ende die Nederlantsche Heeren / met hen
Edele eñ seer mogẽde geallieerdẽ haer Tyrannich
ende

ende moordadich voornemen wetende/hebben by Requeste den vijfsten Aprilis lestleden die Hertoghinne van Parme als Gouuernante vã tNederlandt gheaduerteert dat sy soude vã die Tyrannighe Inquisitie desisteren ende aflaten eñ die Placcaten aboleren eñ te niet doen / of tselue soude tenderen tot Ruyne ende Bederffenisse van tNederlandt/begheerende daer van ooc den Coninck gheaduerteert te hebben/om gheẽ ignorantie te pretẽderen van dat sy als Vassael Heeren hen daer van in tijts niet geaduerteert en hadden / om daer in te versiene gelijc die Requeste daer af breed verclaert. Op welcke Requeste heeft die Gouuernãte by apostille tsanderdaechs verclaert/dat sy hadde voor date van de presentatie van de selue Requeste een ander Ordinantie ghemaeckt die hẽ oock wel aenghenaem zijn soude. Accorderende hen alsoo in effeckt tversoeck van de voorschreuen Requeste eñ dat sy den Coninck die Requeste oock ouersenden soude. Voor welcke presentatie was een fame datter Opposanten teghens d Inquisitie commẽ souden/d Welc de Cardinael Granduelle die Gouuernante/noch Barlamondt met hen Adherentẽ niet gheloouen en wouden/ende die Edele lieden t Hof tot Bruessele comẽde om die Requeste te presenteren/so heeft die voornoemde Barlamont die Edele lieden aenghesien / segghende ooc teghens sommighe van zijn Complicen / siet daer zijn die Geux oft Guyten / die hen teghens d Inquisitie opposerẽ/hem noch recorderende eñ indachtich zijnde dat hy eẽ Bedelaer eñ Guyt was doen de Vrouwe vã Chieure leefde/versmadende ende verachtende also daeromme die Heeren eñ Edelieden eñ heurlieder eenẽ bynaem van eenẽ Bedelaer geuende/we-

sende alsoo oock met Lucifers houerdye besmet. Welcken Barlamondt is daer nae oock Lucifers val gheuallen/als van zijnẽ staten/so vander Finātie/als Stadthouder van tGraefschap van Namẽ afghesetzijnde. Die Heeren ende Adherentẽ vande Papen behooren hen seluer oock seer wel te bedencken wat sy doen/ende vande Papen hen daer toe niet te laten verleyden/want al hen voornemẽ is sekerlijc ende warachtichlijc Tyrannich/ Moorsdadich/teghen God/zijn ghebodt/recht redene/natuere/ende alle Equiteyt. Eñ al waert alsoo oock/ dat sy die Papen tot die Tyrannighe Ouerheydt brochten/des God nochtans niet ghehengen en sal/ soo souden die Papen alsdan hen seluen ooc doodẽ om hen ryckdommen te hebben/want inde Papen en is sekerlijck ghelooue noch trouwe. Ghelijck sy aen Keyser Caerle hebben bewesen die hẽ nochtās d'Inquisitie verleent heeft/als ooc aen Vrou Marie s'Keysers Suster /die hen ooc als Gouuernāte van tNederlandt veel Placcaten verleent heeft/om die nauolghers Christi met veel tormenten te dooden/die bouen dien oock seer Papist zijn gheweest. Eñ weten de Adherenten oock niet wat zinnen dat [...]ier nae souden moghen crygen ende hen noch vekeeren ghelijck Paulus dede / die oock een Veruolgher vande nauolgers Christi was. Zoudẽ ooc sommighe van die Adherenten derecutie van die Tyrannicheydt moghelijc an hen nea Vrienden eñ Maghen selue moeten aensien. Is ooc seer te verwonderen dat dẽ Graue van Meghen een vā des Cardinaels Granduelle Capiteyn is / want hy en heeft eertijts zijn Suster des Cardinaels Broeder te Houwelijcke niet willẽ gheuen om dat hy gheen Edelmā en was als seggẽde dat hi die gheẽ Vrieyn

gheuen

gheuen en woude. Heeft oock de Graue van Meghen den Cardinael selue alsdoen Bisschop van Atricht noch wesende/aengheseyt dat hy in Duytslandt den Keyser Caerle Schelms stucken aen gericht hadde die hem des aen den Keyser beclaechde: Ende daer omme zoude hy hem oock seer wel behooren te bedencken wat hem daer wt volghen mochte.

Allen dwelck aenmerckende eñ oock considererende/ laet den almoghenden Heere bidden dz hem belieue die Papen met hen Adherenten te gheuen ende verleenen warachtighe kennisse ende berou van hen booshedẽ/ten eynde dat zy van hen houeerdich/ Tyrannich ende Moordadich voornemen beteren/ aflaten/eñ desisteren. Insghelycx dat dẽ Almoghenden Heere belieue die Edele ende moghẽ Heeren met heurlieder Edele ende moghende gheallieerden in heurlieder rechtueerdich ende warachtich voornemen te stercken / henlieder hoop te vermeerderen/ ende laten perseuereren om haerlieden ende die Ghemeente te preserueren. Zoude daer omme wel voeghen eñ ooc seer redelijck zijn dat die Coopliedẽ/Poorters/Borghers eñ alle Weerlijcke Persoonẽ die Heeren zoude ghehoorsaem/ghetrouwe/gunstich/eñ behulpich zijn/die ooc sekerlick wel ghemoet moghen zijn/ want hen menichfuldighe Edele ende moghende gheallieerde sullen hen corts seer groote bystandt doen/zoo dat als warachtich te presumeren is/dat door Gods belieuen zonder Bloetstortinghe al seer wel belept sal worden tot Pays/ Vrede/eñ ghemeyn welvaert

FINIS.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

TBEGIN
DER PAV=
SEN MET
ALLE SIIN
GELEDERĒ

